

2.05.2024

Europa kan dø, men det kan Emmanuel Macrons hjemlige politiske projekt også

I april kom Emmanuel Macron igen til Sorbonne-universitetet for at tale om Europa. Helt som i 2017, var den franske præsident omgivet af EU-flag og båret frem af tonerne til Beethovens Ode til Glæden.

Skrevet af

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Kontakt

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Europa er en fast del af Macron politiske platform. Det er ikke nyt, at en fransk præsident ser Europa og Frankrig i lige forlængelse af hinanden. Men nyt, at engagementet er så stærkt og og analysen så skarp, hvadenten man er enig eller ej.

Der var ikke mange klapsalver fra kollegerne i Europa efter den første Sorbonne-tale - for ambitiøs, for vidtrækkende, for fjernt fra europæisk konsensus og for fransk. Macron lovede at vende tilbage efter syv år i håbet om, at tingene havde ændret sig i hans retning.

Den morgen i april 2024 kunne han konstatere, at det havde de faktisk. Ideen om europæisk suverænitet, der har været opfattet som både fransk og for fransk, er efterhånden blevet Europas. Corona-krisen banede vej for det finansielle fællesskab, som fælles gæld er, også en hidtil udskældt fransk mærkesag. Der blev skabt banebrydende strategisk enighed om at sikre europæeres liv og sundhed inden for en EU-ramme, noget der ellers er et nationalt prerogativ. Det er også blevet et EU, der har taget afgørende skridt mod større teknologisk og industriel uafhængighed. Et EU, som har stået samlet mod russisk aggression. Et EU, som er sin europæiske enhed, skæbne og ansvar mere bevidst - parat til udvidelse, engageret i forsvaret af Ukraine og godt i gang med at opbygge en mere konsolideret europæisk forsvarssøjle.

Men skal Europa overleve, skal der træffes samme dristige beslutninger, rigtig mange af dem og her og nu, siger Macron denne gang. Det lyder voldsomt, når Macron kalder Europa dødelig. At EU kan blive så skrøbelig, at det vil give efter, medmindre vi tager os voldsomt sammen over det næste ti år. De fleste vil alligevel nok være enige med ham i, at de store udfordringer står i kø - krig i Europa, geopolitisk forandring, nedbrud af den internationale orden, protektionisme, med emner som klima, energi og migration smidt oven i hatten. Det ligner ganske godt en storm af trusler mod et Europa, der bare til en begyndelse er bygget på værdier, regler, åbenhed og demokrati, som ikke længere automatisk er hverken respekteret eller givet plads i første række.

📌 Hvad er det så, Macron vil ?

Egentlig bare mere af det hele, men i et helt andet tempo. Der er ikke meget nyt i Sorbonne 2.0 tale til trods for fine ord om initiativer og ændrede paradigmer. Men der er til gengæld et klart ønske om at accelerere den proces, der allerede er i gang. Det gælder hele vejen rundt: et europæisk forsvar, der producerer væsentligt mere selv, vælger europæisk materiel, har fælles våbenstandarder og med større strategisk samklang mellem de forskellige nationale forsvar. Langt bedre rustet til at

stå alene om nødvendigt. Igen smider Macron muligheden for et europæisk engagement af franske nukleare våben på bordet - et emne, som Berlin hidtil har valgt at ignorere.

Fælles midler er endnu en gang et gennemgående emne. Det gælder fælles gæld i udviklingen af den europæiske våbenindustri, som det gælder udviklingen af en ny - grøn - vækstmodel for det Europa, der er ved at sakke agterud i det globale kapløb. En model, der forsvarer egne økonomiske interesser langt bedre, ikke overregulerer sig selv til en position af svaghed og først og fremmest er langt mere massivt finansieret.

Der skal tilføres svimlende mellem 650 og 1.000 mia. euro om året for at bringe Europa på omgangshøjde. Det kræver en anden monetær politik og ændret fokus i ECB, hvor inflation ikke kan være det eneste parameter. Vækstmål og klimamål bør med. Det kræver en fælles plan for investering, hvor budgettet fordobles, og både fælles lånekapacitet og nye egne indtægter kan komme i spil. Det kræver anderledes muligheder for at tiltrække risikovillig kapital, også i form af langt højere privat investering og frigørelse af europæiske opsparingsmidler. Det kræver en fri finansiell cirkulation.

Først og sidst: der er brug for en ny fortælling om Europa, ikke selvbebrejdende og pessimistisk, ikke populistisk forsimplet, men med styrke i sin humanistiske arv og en fremtidstro på alt det, der forener europæerne fra nord mod syd og fra øst mod vest. Sådan.

Der er flere grunde til, at Macron vælger at genbesøge Sorbonne netop nu og netop med de budskaber.

Der er for det første valg til Europa-Parlamentet i juni måned. Vinduet er der til at tegne et billede af den dagsorden, som den franske præsident synes bør være den kommende EU-Kommissions.

Det er også en tale til franske vælgere. EP-valget er gået hen og blevet en slags nationalt midtvejsvalg for Macron og hans regering. Og det tegner ikke godt. Der er god fransk tradition for at give siddende præsidenter et hak i tuden, når de er kommet så langt. Der er også mange, der enten er skuffede over det, som Macron ikke har nået, eller skuffede over det, han faktisk har nået og de reformer, der er indført. Nogle vil vælge at blive hjemme. Andre vil benytte lejligheden til at stemme

på andre lister til Europa-valget end den præsidentielle, når det i national sammenhæng alligevel er lidt af en gratis omgang.

Det har vist sig at være til fordel for Marine Le Pen og hendes meget populære løjtnant Jordan Bardella. Der er aktuelt et gab på næsten 15% mellem tilslutningen til Bardella/Rassemblement National og Macrons kandidat Valérie Hayer/Renaissance-Besoin d'Europe. Hayer har brug for al den støtte, hun kan få.

Macron tegnede ved præsidentvalget i både 2017 og 2024 svælget mellem dem, der vil Europa, også for Frankrigs skyld, og dem, der vil sætte alt over styr, læs Marine Le Pen og politikere af hendes slags. Det ser ud til at knibe lidt mere denne gang. Le Pen har fået skåret de skarpeste kanter af sin Europa-politik. Hendes tidligere tætte forhold til Moskva og nølende holdning til Ukraine er heller ikke rigtig den forhindring, som Macron havde håbet. Mens danskerne er optaget af sikkerhed, er franskmændene mere optaget af købekraft.

Hvad værre er, har de ellers voldsomt skrantende franske socialister fået ny vind i sejlene med EP-kandidaten Raphaël Glucksmann. Macron gik ind i fransk politik med løftet om at ville ophæve den gamle deling mellem højre og venstre. Placeret i midten ville han begge dele. Som det franske vælgerkorps drejede mod højre, gjorde Macron det også. Mange af vælgerne mod centrum-venstre har følt sig stadig mere hjemløse. De er til gengæld at finde i en stigende tilslutning til Glucksmann, der næsten er på højde med Valérie Hayer i meningsmålingerne. Det er samtidig en socialistisk kandidat, der med sit positive EU-budskab ikke levner meget plads til en macronistisk kile i det spørgsmål. Men som dog ikke, håber Elyséeet, helt kan måle sig med den ægte vare.

Det, som optager sindene, også Macrons, er den dynamik, som et stort nederlag til den franske præsidents liste, vil kunne skabe i national politik. Herunder de perspektiver, som det vil tegne frem mod præsidentvalget i 2027 og Emmanuel Macrons farvel til fransk politik. Det er dermed også en tale, der er med til at tegne Macrons politiske arv. Det spiller på dette tidspunkt i præsidentperioden en rolle i sig selv.

Den er endelig en opsang til præsidentens europæiske kolleger. Macron gør meget ud af at understrege bredden i de europæiske alliancer, som han har søgt. Men der er også rigeligt med henvisninger til den traditionelle fransk-tyske akse. Det er ikke et samarbejde, der længere er alene om at tegne Europas fremtid. Det er måske endda et parløb, der står over for usete udfordringer som krig i Europa og et USA, der

vender blikket andetsteds hen, vil have det strukturelt svært med at trække i samme retning. Til gengæld vil ikke meget ske, medmindre der findes en eller anden form for fælles fodslag.

Kansler Merkel fik i 2017 den første Sorbonne-tale til gennemlæsning, inden den blev holdt. Macron fik lov til at tale ud i det blå. Merkel selv forholdt sig tavs både før og siden. I 2024 fik også Olaf Scholz lov til at læse med. Den tyske kansler gik denne gang straks til tasterne på sociale medier og roste Emmanuel Macron for det, der blev kaldt "gode impulser" til det fortsatte arbejde. Det er dog en lille opmuntring for den franske præsident - og andre med ham. Mens Europa prøver at finde vejen frem.